

проведення подальшого науково-теоретичного дослідження, спрямованого на отримання цілісного уявлення про особливості повідомлення про підозру особі, в тому числі у вчиненні кримінального проступку, з метою вироблення конкретних рекомендацій з її удосконалення.

#### ***Список використаних джерел***

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квіт. 2012 р. №4651-VI (зі змін. та допов. від 18 жовтня 2019 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.

2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень : Закон України від 22 листоп. 2018 р. № 2617-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2617-19>.

3. Академічний тлумачний словник української мови (1979–1980) : словник укр. мови : в 11 т. URL: <http://sum.in.ua/s/vruchaty>.

4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листоп. 1950 р. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995\\_004](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004).

***Буртовий Єгор Олександрович,***  
здобувач ступеня вищої освіти бакалавра  
навчально-наукового інституту № 1  
Національної академії внутрішніх справ  
*Науковий керівник:* професор кафедри  
оперативно-розшукової діяльності  
Національної академії внутрішніх справ,  
кандидат юридичних наук, доцент  
***Марков М. М.***

### **КРИМІНАЛЬНІ ПРОСТУПКИ В УКРАЇНІ ТА ІНШИХ ДЕРЖАВАХ**

У кримінально-правовій літературі вже достатню кількість років обговорюється думка, що класифікацію правопорушень за ступенем тяжкості треба вдосконалювати і, поряд зі злочинами, передбачити і такий вид правопорушення, як кримінальний проступок. Останній має займати місце між злочином і адміністративним деліктом.

Ряд українських вчених підтримують цю ідею. Більше того, до їх кола все частіше входять науковці, які нещодавно категорично заперечували цю ідею, або, принаймні, ставилися до неї критично.

Аргументи на користь введення окремого виду правопорушень - кримінальних проступків полягають у тому, що:

– необхідно провести зміни в Кримінальний кодекс України від передбачення діянь, котрі не становлять значної суспільної

небезпечності. А такі за чинним Кримінальним кодексом становлять близько половини всіх кримінально караних діянь;

- можна буде скоротити застосування кримінальної репресії, насамперед – позбавлення волі;

- це забезпечить подальшу диференціацію кримінальної відповідальності;

- стане можливим спростити процесуальні процедури, зекономити репресію – адже щодо проступків можна ширше застосовувати процедури спрощеного провадження;

- збільшиться можливість реалізації щодо проступків низки нових, невідомих вітчизняній правовій системі, інститутів або відновлення чи розширення їх застосування (кримінальної відповідальності юридичних осіб, медіації, адміністративної преюдиції);

- треба реалізувати вимоги ратифікованих Україною міжнародно-правових угод щодо відмови від застосування арешту, конфіскації майна за деякі адміністративні правопорушення (дрібну крадіжку, дрібне хуліганство, незаконне полювання тощо);

- існує позитивний зарубіжний досвід виокремлення кримінальних злочинів і кримінальних проступків (у Франції, Німеччині, Польщі, інших країнах).

Пропонуються такі варіанти введення інституту кримінального проступку до вітчизняного законодавства:

- 1) створення окремого кодексу кримінальних проступків із загальною та особливою частинами;

- 2) доповнення чинного Кримінального кодексу України новою частиною, в якій передбачити склади кримінальних проступків;

- 3) введення складів кримінальних проступків до Особливої частини Кримінального кодексу України шляхом доповнення його статей новими частинами, а також включення деяких нових статей.

Два останніх варіанти дозволять використати систему кримінального закону і певним чином структурувати Загальну частину Кримінального кодексу України при її доповненні.

Серед українських криміналістів є й категоричні противники запровадження такого виду правопорушення, як кримінальний проступок. Доводами, які висуваються проти виокремлення в кримінальному законодавстві кримінального проступку, є, зазвичай, такі:

- поняття «кримінальний проступок» є внутрішньо суперечливим. Адже вказівка на те, що він кримінальний означає, що йдеться про злочинне діяння, а слово проступок означає, що він близький до інших правопорушень;

– юридична природа всіх діянь, передбачених Кримінальним кодексом України, має бути єдиною – всі вони мають визнаватися злочинами;

– надання частині злочинів статусу кримінальних проступків населення сприйматиме як послаблення боротьби з відповідними діяннями;

– встановлення відповідальності як за кримінальний проступок щодо деяких діянь, які нині визнаються адміністративними правопорушеннями, означатиме серйозне розширення сфери криміналізації, що суперечить сучасним тенденціям розвитку кримінального права України [1].

Згідно з Кримінальним кодексом Республіки Казахстан законодавець закріпив на нормативному рівні поняття «кримінальне правопорушення», «злочин» і «кримінальний проступок», фактично одним із перших на пострадянському просторі реформував таким чином чинну понад дев'яносто років систему кримінальної відповідальності (її конкретних форм) лише за злочин [3]. Такий підхід казахстанського законодавця заслуговує на увагу й з погляду необхідності реалізації у Кримінальному кодексі України положень прийнятого 13 квітня 2012 р. Кримінального процесуального кодексу України, який закріпив на нормативному рівні співвідношення понять «кримінальне правопорушення», «злочин» та «кримінальний проступок» і передбачив розуміння змісту поняття «закон України про кримінальну відповідальність» залежно від тих законодавчих актів України, які встановлюють кримінальну відповідальність.

Проте, незважаючи на вельми актуальний характер окреслених вище проблем, в юридичній літературі України вони ще не були предметом окремого, самостійного аналізу. Адже в навчальній літературі основна увага зосереджується лише на загальному, поверховому розумінні сутності кримінального правопорушення без належного обґрунтування підстав (критеріїв) його поділу на злочини та кримінальні проступки [3].

Варто зазначити, що поняття «кримінальний проступок» ще у 2008р. пропонувалося ввести в законодавство, створивши Кодекс про кримінальні проступки [2].

Оскільки інститут кримінального проступку є відносно новим для українського законодавства, з метою дослідження його змісту необхідно звернутися до досвіду іноземних держав. Насамперед, варто зауважити, що на території сучасної України в «Уложенні про покарання кримінальні та виправні» 1845 року уже використовувався термін «проступок», ним вважалось «порушення правил, призначених для охорони визначених законами прав громадської або особистої безпеки і користі». Дещо іншого змісту проступок набуває в кримінальному законодавстві Сполучених Штатів Америки та

Великобританії, де має назву «misdemeanour», та являє собою категорію найменш небезпечних злочинів, які знаходяться на межі з адміністративними правопорушеннями. Кримінальні проступки за законодавством Франції виступають складовою частиною трьохланкової системи поділу кримінальних правопорушень на злочини, проступки і порушення [2].

### **Список використаних джерел**

1. Основні переваги нового Кримінально-процесуального кодексу України. URL: <[http://uprav.ck.minjust.gov.ua/htmls/new\\_kpk.html](http://uprav.ck.minjust.gov.ua/htmls/new_kpk.html)>.

2. Усманов Ю. Кримінальний проступок – спосіб пом'якшити відповідальність? *Правова консультація*. URL: <<http://www.pravoconsult.com.ua/shho-take-kriminalnijprostupok-i-z-chim-jogoyidyat-v-ukrayini/#ixzz44UbUj9OL>>.

3. Ковальчук Д. Поняття та ознаки кримінального проступку. *Юридичний колос*. URL: <<http://jurkolos.com.ua/materials/darina-kovalchuk2/>>.

**Буряченко Олеся Анатоліївна,**

здобувач ступеня вищої освіти магістра  
навчально-наукового інституту № 1  
Національної академії внутрішніх справ  
*Науковий керівник:* професор кафедри  
кримінального процесу Національної  
академії внутрішніх справ, кандидат  
юридичних наук, професор **Письменний Д. П.**

## **ПИТАННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ДОСУДОВЕ РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОСТУПКІВ**

Верховною Радою України в листопаді 2018 року було прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень», що набуде чинності з 01 січня 2020 року [1].

Законодавець привів у відповідність Кримінальний кодекс України до положень Кримінального процесуального кодексу України (далі КПК України), зміст якого, з моменту набрання ним чинності у листопаді 2012 року та передбачив положення, що стосуються кримінального провадження щодо кримінальних проступків і які мали б вступити в дію одночасно з набранням чинності законом України про кримінальні проступки. Відсутність такого Закону, на нашу думку, блокувала можливість здійснювати кримінальне судочинство щодо